

Magyar Népművelés

**Fejérvármegye Népművelési Bizottságának
és Testnevelési Bizottságának hivatalos lapja**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Székesfehérvár, Vármegyeház.

Kéziratokat nem adunk vissza.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

Dr. Havranek József, Nevelős Lajos,
Chalupka Rezső.

FELELŐS SZERKESZTŐ: NEMES ERNŐ.

Megjelenik minden hó 15-én.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 2 pengő.

Hirdetéseket megállapodás szerint vesz
fel a kiadóhivatal. — Előfizetések és hir-
detések a kiadóhivatal címére küldendők.

Dolgozzunk az ifjuságért.

A gomolygó, sötét felhők oszladoznak hazánk egéről, s biztató jelként tiszta, kék eget is látunk fejünk felett. Érezzük ereinkben, minden csepp vérünkben, hogy hazug Trianon ítélete ezredéve vérrel szerzett, hittelt megtartott hazánkra. A halhatatlan nagy költőnek szava cseng minden igaz magyar fülébe, hogy ott, hol szüleink sirja domborul, rabok lenni nem akarunk.

Vezető embereink, s a hatóságok tekintete a mai időkben az ifjuságra irányul. Érti mindenki, hogy ez a balsorsban megedződött fiatalság van hivatva az igaztalanul kárhozatra ítélt hazának jobb jövőt teremteni. Az ország vezetőinek főtörekvése mindenkivel megértetni, hogy az Istenen kívül csak egytől várhatunk segítséget, önmagunktól. Szervezik a serdülő ifjakat levante egyesületbe, cserkész csapatokba, s teljes erővel törekednek ép testben egészséges lelket nevelni a fiatalságba. Igen, az ifjuság nevelésénél ez a fő cél, mert nem az erő veszett ki a magyarból, hanem a lélek lett beteg, s ez okozta az ország össze-roppanását.

A mai életünkben elég példa van arra, hogy magyarnak csak magyar föld terem, s

ad kenyeret. Az idegenbe ment fiainkat a közeli multban teljesen kiszarolták, ereinket túlságosan igénybe vették, ma már legtöbben vissza is térnek más országokból, mert alkalmazást nem nyernek. Tiszta képként tárul elénk a helyzet, hogy teljes erőnkkel arra kell törekednünk, hogy elveszített területeinket mielőbb visszaszerezzük, s így a magyar munkás kéznek biztosítsuk jövőjét.

Ezeket a gondolatokat életre kelteni képezi az ifjusági újabb alakulatok, levante egyesületek, iskolánkivüli népművelés, cserkészlet feladatát.

A zászló ki van bontva. Az ifjuság szépen sorakozik alája, s szívvél-lélekkel nemes versenyt fejt ki. Itt az idő, a legalkalmasabb pillanat, hogy az ifjuság mellett legyen ott a nemzet minden felnőtt tagja, s fáradságot nem ismerő munkával dolgozzék. Ne ismerjünk az ifjuság ügyében semmi akadályt, s a jobbsorsban levők anyagi áldozatra is legyenek képesek, mert a fiatalság neveléséhez fűződik a haza élete, halála.

Minden igaz magyar jelszava legyen: Egyesült erővel dolgozzunk az ifjuságért.

A falu multja, értéke és jövője.

Irta: Bizzer József móri róm. kath. igazgató-tanító.

Hazánk lakosságának 80%-át a falu adja, továbbá Magyarország agrár állam. E két tényező révén, számbeli többség és mint a mezőgazdasági termelés főfészke, kell, hogy a falu az állami életben domináló szerepet töltsön be. A falu azonban egészen a háboru kezdetéig mint kulturális egység nem érezte hatását, kimondhatjuk nem is érezte, így a nemzet sorsának intézésében szerepet nem vitt. Volt is, nem is, mint a tetszhalott. Képviselőt küldött ugyan az országgyűlésbe, de kérdezte csak egyszer is, mint végzett az ő érdekében? Mi volt a képviselő választás? A választás napjaiban mulatott egyet-kettőt, összekaptak egymás között, mert kettő nem egy jelöltet éltetett, no de pár nappal a választás után ismét a régi jó barátok; nem törődtek képviselővel, közüggyel, gyurták a földet, élték megszokott, csendes napjaikat.

Ha azt kutatjuk, mi volt ennek az oka, akkor a multba kell visszamenni. Falvaink nagy része a másfél százados török hódoltság alatt elpusztult. Ez az időszak a kényszerű védelmi körülmények által a nagyobb gócpontok keletkezését eredményezte. A mezőgazdasági követelményeknek inkább megfelelő falvak Buda visszafoglalása, a felszabadítás után támadnak életre, s fejlődnek. A Dunántul falvai fejlettebbek — kelta, római és fank uradalom bélyege — az Alföldön — avarpuszta — hátra maradtabb.

A jobbágyság felszabadításáig a faluban két elem él: nemes és jobbágy. Az első a föld tulajdonosa, a jogok birtokosa, az utóbbi a terhek viselője, szolga. A jobbágy gyűjtötte az »Isten áldást,« a nemes közügyeket, az ország sorsát intézte. Hogy mit tettek a föld népe érdekében, az igazán attól függött, hogy a földesur milyen lélekkel volt megáldva, mert sorsát teljhatalmulag intézhette. De hogy voltak a földesurak, nemesek, mágnások között olyanok, akik a nép sorsát szívükön viselték és érte tettek, az tény. A falu nem volt elszigetelve, teljesen magára hagyva, a nemesi udvarházhoz közel állt a major, a jobbágyszer. Köznemes és jobbágy dacára a társadalmi helyzetnek, nem állt távol egymástól. A nemes összekötő volt a falu és város között, így a városi középosztály eszejárása, nyelve alapján közös volt a jobbággyéval.

A jobbágyság felszabadítása a helyzeten változtatott. A felszabadítást a falu, de a nemzet tragédiájának lehet minősíteni, mert mint egyedül szükséges rossz jelentkezett. 1820-tól huzódott a felszabadítás 1848-ig, sőt a kiegyezésig és ha mélyebbre gondolunk azt mondhatjuk akkor is csak félmunka volt, a teljes felszabadítás a jelen feladata.

Állításom igazolására szolgáljanak az alábbiak. Szomorú tragédia volt az 1848-as felszabadítás, mert két érdek ütközött össze: t. i. gazdasági érdekek, a vasút feltalálása és elterjedése, a kapitalizmus európai térfoglalása szükségessé, sürgőssé tették; addig a hitel nem létezése, az alacsony

általános műveltségi színvonal időelőttiiséget mutatott.

Széchenyi a reformkor apostola, minden tudását, minden de minden erejét a hitel megerősítésének szolgálatába koncentrálta. A magyar pártoskodik, vagy éli Pató Pál napjait. Kossuth a haladó párt vezére lesz, a lavina megindul és magát a vezért is gyorsabb tempóra készíti. Széchenyi mérséklő gátak teremtésén fáradozik, nem sikerül. Összeroppan a nagy Széchenyi!

Az események közbe gyorsan peregnek. 1848. március 15-e... A jobbágyság szabad! Ezzel intézmény dült meg, de helyébe újat adni nem tudtunk, azaz adtunk, de kellőleg elő nem készítetett, nem alaposat. Nem lehetett! Nem volt műveltség, általános műveltség.

Negyvennyolc előtt nem volt nemzetiségi kérdés, mert a kiváló ember bármilyen nemzetiségű is volt, kurta nemes lett, s sovenabb magyar vált belőle a törzsgyökeresnél. Ez már most megszűnt. Az emberi jogokra alapított dicső intézkedésekre válaszul a fellázított horvátok, rácok stb. harcba léptek jó tevőjükkel, nekik is hazájukkal, Magyarországgal. Kitor a szabadságbarc. A törvények intézményes biztosításáról, a hiányok pótlásáról szó sem lehet, az önvédelem leköt minden erőt.

Dicső napok... A falu népe kapával, kaszával, minden erővel, eszközzel védi a szent hazát, a jogot.

Másfél év és Világos... sötétség, gyász, bánat. Letörött a zászló.

Bach korszak szomorú napjai, évei következtek. Ezalatt a régi vezetők, akik a népet értették kidülnek. birtokuk zsidó kézre kerül, a vezetést azok veszik át akik a néppel semmi közösséget nem éreznek. Természetes művelésről, a nép gondozásáról, segítségéről szó sincs, hitel forrásokról gonoszkodás nem történik, csak azért, hogy uzsora kamatokból ujjabb és ujjabb földre teljen, hogy az adósság a felszabadított, földhöz juttatott népet újra szolgaságba süllyesztse, zsidó szolgaságba. Ez a hetvenes évek körül meg is történt.

De ne ugorjuk át a kiegyezést. Ekkor a falu-népének felszabadítása megerősített. De ez sem teljes, mert a hitel ügy megoldást nem nyert, a nép kulturájának emelése érdekében kevés intézkedés történt. Több figyelmet kellett volna fordítani, hogy a jog csak akkor ér valamit, ha azzal élni is tudunk. Már pedig a falu népe megfelelő műveltséggel nem bírt, tehát a jog nem ért semmit, mert nem használhatta. Azonban ne csak a falu népe szempontjából vizsgáljuk az eseményeket, nehogy egyoldalúság látszata öltön színt, hanem emelkedjünk felül és nézzük mit jelentettek a nemzetre.

A földek, ház stb. minden mi az ország határain belül van, legyen bárkinek a birtokában, a nemzeti vagyontartozéka. A jobbágyság a föld jó részének tulajdonosa lett. A nemzetgazdasági érdekek azt kívánják, hogy e földek minél jobban gyümölcsözzenek. Ez volt a gazdasági intenciója a jobbágyság felszabadításának, ez ma a földbirtok reformnak is. A föld népe csak akkor használ

tömegével, csak akkor válik a nemzet erő hatalmas tényezőjévé, ha produkálni tud. Evégből a föld saját tulajdonukba ment át. Nagyobb kedvvel dolgozik mindenki a sajátján, továbbá ha látja az eredményt és a haszon az övé. De ezzel még nem oldottunk meg mindent, tudás is kell ahhoz, hogy valamit minél intenzívebben jövedelmeztesünk. Épp ezért a népet helyes gazdálkodásra nevelni, a műveltség sáncaiba vezetni kellett volna, mert csak így tud megfelelni a célnak, csak így tehet eleget a követelményeknek, csak ezáltal produkálhat. Batthyány Lajos gróf, az első felelős minisztérium elnökének szavait: »A tudományt még a cigány kunyhójába is be kell vinni;« továbbá ugyancsak ezen minisztérium vallás- és nevelésügyi miniszterének Eötvös József bárónak cél kijelölését: »Az iskolák ne csak lássanak nevelni, de tényleg neveljék a népet: jogait ismerő, szabadságát érző, vallásos és okszerű földművelővé,« kötelessége lett volna a vezetőknél és a társadalom művelt rétegének tetteiben valóra vinni.

Kötelesség lett volna ez mint mondtam a produkálás szempontjából és mert ezáltal megakadályoztatott volna az, hogy a magyar földbirtok számottevő része zsidó kézre jusson.

A jog azok kezében akiknél az ítélet önállósága nincs meg, fegyver az állam ellen, mert az ilyen tömeg a demagógia bombasztjainak bedűlve bármily irány fedezője lehet. De fegyver saját maga ellen is. »Míg a nép műveltsége oly általános és mély nem lesz, hogy saját szemével lásson és saját eszével helyesen ítéljen, képtelen lesz saját sorsának intézésére és arra van kárhozthatva, hogy az anarchia és caesári zsarnokság két szélsősége között állandóan hanykolódjék.«

A tétel igazolásául álljon, hogy napjainkban Rein Vilmos jénai egyetemi tanár hasonló, helyesebben azonos felfogásból indul: »Csak aki önállóan ítél szabad. Aki mások ítéletétől függ rab-szolga.« És ugyancsak ennek a gondolatnak az alapján állapítja meg az iskolán kívüli népművelés célját. »A népművelésnek, mint az iskolai oktatás folytatásának feladata, hogy az ítélet önállóságát megteremtse.«

Az eddig mondottak alapján megállapítjuk, hogy a jobbágyság felszabadítása szükséges volt, de a kivétel a mulasztások következtében nem volt teljes és ebből sok hátrány származott a nemzetre, falu népére általában. A falu népének erkölcsi és kulturális kiművelésére kellő gond nem fordítottatott, ezáltal a faluk kulturális egységgé való kialakulása hosszú időre kitolatott. Helyes gazdálkodás nem fejlődhetett idejében. A magyar föld számottevő része zsidó kézre jutott. A föld népe jogaival élni nem tudott, társadalmi egyesületeket gazdasági érdekeinek védelmére nem birt szervezni és az ország sorsának intézésébe sem folytathott be oly mérvben, mint azt egy agrár állam érdekei, továbbá a mezőgazdaság produktív elemeinek érdekei is megkívánják. Mindezeknek gyökeres oka: a művelés elhanyagolása. Azért szögeztem le ezeket, hogy a

jövőben az ilyen mulasztás és annak következményei a nemzeti fejlődésnek gátlói ne legyenek.

Az a gondolat érlelődhetik meg, hogy de sok hibát látok, de sötét szemüvegen nézek, mert hiszen a falu művelődésére is gondoltak és arról én megfeledekem. Ez azonban nem áll, mert tudatában vagyok annak, hogy a falunak voltak hivei, ezt csak a könnyebb áttekintés kedvéért nem említettem. Most pedig egészen röviden azokról a lelkes és előre látó hazafiakról emlékezem meg, akik minden erejüket, tehetségüket a falu szolgálatába állították, de a közfelfogás nem ismerve a faluban rejlő hatalmas őserőt, ellenük dolgozott és így nem tudtak oly gyökeres és hatalmas munkát kifejtteni, mint azt erejükből méltán tehettek volna. Szólok azokról akik elszórtan bár és szervezetlenül dolgoztak, mégis sokat szolgáltak a jövőnek. Hogy munkájuk nem országra szóló, hanem lokális jelentőségű volt, azt kicsiségüknek kell betudni, de épp ez a kicsiség teszi őket nagygyá, mert így is dolgoztak.

Mint a falu első felismerőit, barátait és érte dolgozókat említem a nemzetnek időkben legkiválóbbjait: Széchenyit, Kossuthot, Batthyányt, Eötvöst. Ők oly nagyok voltak, hogy akaratuk minden akadályt legyőzött, de az idő gyors pergése, az események rohanása, Világos következtében a kezdeményezésen túl nem jutottak.

1867., tehát a kiegyezés után Eötvös báró, Tűr tábornok, Irányi Dániel, Paulek foglalkoznak a néppel, Trefort — 1873. — ellenben a nép gondozásának, művelésének szükségét nem érezte. Felfogása: a nép műveltebb rétegeit: földbirtokos, gyáros stb. kell magasabb műveltségre emelni s a nép tőlük átveszi és ha nem, az sem baj.

Itt említem a közfelfogást is. A nép csak annyit tudjon, amennyi megélhetéséhez okvetlen szükséges, helyette ugyanis mások gondolkodnak. Nem kell a pórt tanítani, mert fejünkre nő és nem birunk vele.

A kilencvenes évektől fogva a falu iránt mind nagyobb az érdeklődés. Szocialis mozgalmak, gazdasági bajok a falura irányítják a közfigyelmet. Károlyi Sándor gróf, Bernát István, Gaal Jenő, Földes Béla, közművelődési egyesületek, az 1896-ban alakult Magyar Gazdaszövetség, Czettler Jenő dr., Apponyi Albert gróf hatalmas lendületet adnak a falunak.

A dolgos kicsinyek, akiknek munkája mint mondtam helyi jelentőségű, de annál becsebb, a faluban élő pap, tanító kisebb mértékben a jegyző

A pap erkölcsi irányítója a falunak, de a társadalmi élet kialakításában is számot tevő szerepet vitt.

A tanító a falu kulturájának emelésénél, jóléti intézmények szervezésénél, vezetésénél, a gazdasági ügyek intézésénél mindenütt megtalálható és számot tevő faktor. A nép bizalmas barátja, segítője. Nem az ő hibája, hogy a falu mégsem érte el azt a minimális fokot, amire a mai állami és gazdasági életben okvetlen szükség van. Mostoha anyagi

viszonyai, társadalmi helyzete, a régi hiányos és a közelmúlti egyoldalú képzése — hisz még ez ma sincs megoldva — gátolták a nagyobb eredmények kivitelében.

A mult jegyzője csak írástudó ember. A kilencvenes évektől fogva a jegyző már más alakban ismeretes. Képzett ember, a közigazgatás irányítója, vezetője. A falu közigazgatása, idézés, végrehajtás, adó stb. hozzá még a politikai irány képviselője is, nagy erő; hatalmassá is tették a jegyzőt, de retteggett is. A falu nem volt hozzá bizalmas. Kivitel persze volt és van. A falu közigazgatásán kívül a legtöbbnek más szerepe nem is volt. Örömmel állapítható meg, hogy a jelen jegyzője egészen más; a falu kulturális kialakításánál nagy szerepet visz. Jóakarattal nagyon sokat, talán legtöbbet tehet a faluja érdekében.

E fejezetnek célja volt mult ismertetése, a mulasztások és a lassan de mégis megindult fejlődés vizsgálása, hogy a káboru előtti állapotokig eljutva, a háboru tanulságait leszűrve, a jövő munkásságának irányt jelölhessünk.

A háboru kitörésekor a helyzet a következő volt. Elemi iskola, előadások, gazdakörök és a velük kapcsolatos könyvtárak a nép műveltségi szintjét határozottan emelték. Az uradalmakba bevezetett mintagazdálkodás, nemesített magvak elterjedése — uradalom, gazdakör révén — ugy szintén a műtrágyák alkalmazása többtermelést eredményezett. A fejlődés helyes irányát látjuk, ami az általános helyzeten változtatott is volna, de fél uton megállított minden haladást a közbejött világháboru.

A falu fiai elhagyták az ekeszarvát, kapa, kasza helyett kardot, puskát fogtak acélos markukba, hogy védjék az ezeréves határokat. Állták a sarat, hogy a világ a legbátrabb, a legvitézebb katonának volt kénytelen elismerni a magyart. A falu népe bebizonyította a háboru folyamán, hogy képes az országot minden körülmények között eltartani és védelmére is elég erőt tud előállítani. A háboru elvesztése ezen állítást nem dönti meg, mert a katasztrófát nem az erő és élelem hiánya — dacára, hogy nem bővelkedtünk — okozta, hanem belső mérgezés, a sajtó, félremagyarázott intézkedések stb. szülték. Pl. A harcban álló csapatokat leszavaztatták, hogy kívánják-e a monarchiát, vagy köztársaságot akarnak. Lásd Balassa Imre: »A magyar király tragédia IV. Károly« című művének 76. oldalát.

A falu felcsillant erejét különösen ma kell figyelembe venni és a nemzeti erő szolgálatába állítani, mikor a nemzeti erő főoszlopa, a középosztály az anyagi tönk szélén erejét veszítette. Ezt gazdasági érdekeink is kívánják. A monarchia felbomlása évszázadok folyamán kifejlődött gazdasági berendezkedésünket felborította. A munkamegosztás — Magyarország agrár állam, Ausztria ipari — megszűnt. De ennél több a szervezéség egyik alkotója Magyarország mint agrár állam sem funkcionálhat tovább a régi keretek között a megcsontítás következtében. Erdélyből nem kapunk soványserstést, Bácskából kukoricát; így a sertéshizlalásnak vége. A felvidék fája sem a mienk stb. Mivel a

régi gazdasági egység feltámasztásához szükséges erővel, gazdasággal nem rendelkezünk, új alapokra kell helyezkednünk. Az egyoldalú mezőgazdaságról át kell térni az ipari mezőgazdaságra (agrárindusztria). A tapasztalat is emellett szól: ugymond csak az az állam tarthatja fenn magát, amelyik önmagában is teljes egész. Dániát Schlesvig Holstein elvesztésével körülbelül olyan súlyos csapás érte, mint Magyarorságot az ország feldarabolása következtében. Dánia a gazdasági khaoszból nem csak hogy kimászott, de a legjobb gazdasági berendezésű, művelt jómódu, boldog ország lett. Mi tette naggyá? A kultúra, az intenzív ipari mezőgazdaság.

Az ipari mezőgazdaság nagyobb jövedelmet tud produkálni, mint a pusztai mezőgazdaság, mert ez terményeit nem nyersen adja tovább, tehát a haszon nagyobb részét magának tartja; továbbá a már pénzért alig, vagy egyáltalán nem értékesíthető terményeket is használhatja új iparágak létesítésére. Az ország pénzügyi helyzetét tekintve, a nagyobb jövedelem létkérdés, mert hiába külföldi kölcsön és minden mesterkedés, ezek csak ideig-óráig hatnak, mint az injekció, de végeredményben a nagy háborus terhek kiegyenlítése, a kölcsönök visszafizetése az adózó polgárok zsebéből kerül ki, akik a nagy terheket csak úgy bírják a jövőben viselni, ha ennek arányában nagyobb a jövedelmük is. Adózó alanyokat kell termelni, ha adót akarunk.

A földbirtokreform kapcsán földhöz jutók új adóalanyok, azonban az állami bevétel növelői csak akkor lesznek, ha a földet intenzívebben tudják kezelni, mint a régi birtokosok, mert csak ezáltal tesznek szert oly jövedelemre, amely képesíti őket az új terhek viselésére.

A forradalmak tanulsága jelölte célnak: mentől több független jómódu polgárt kell teremteni, csak akkor teszünk eleget a földbirtok megosztással, ha törpe birtokosokból lett kisbirtokosokat oly műveltséggel és gazdasági tudással látjuk el, melynek segítségével a függetlenségüket tényleg biztosítani is tudják. Az anyagilag és politikailag teljesen független gazda társadalomra az állami életben elsőrendű szükség van. A középosztály az elszegényedés és tönkremenés által erejét veszítette, szerepét a független gazdatársadalom töltheti be, de mint említettem e réteget kellő műveltséggel kell ellátni és a társadalmi s nemzeti élet kereteibe vezetni. Állampolgári nevelés.

Láthatjuk, hogy a falura az oszágnak a jövőben nagyobb szüksége van, mint volt valaha. A falu az ország társadalmi és politikai életéből nem hiányozhatik, hanem igenis aktív szerep vár rá. A jobbágyság felszabadításakor adott jogoknak birtokosa lesz, de ezen jogok köteleességeket is róznak rá, annak is eleget kell, hogy tegyen. Joggal a köteleesség.

A falu a várakozásoknak akkor felel meg, ha mint kulturális egész szervesen és egységesen tud kiállni. Ez egységesen belső és nem kívül álló vezetéssel és vezetőt kíván. Ha ezt elérjük, akkor bizhatunk az ország jövőjében, mert erős falu, erős ország!

Járási leventeverseny Székesfehérvárott.

Vasárnap szeptember hó 25-én volt városunkban a székesfehérvári járás leventéinek ünnepe és versenye. A versenyre a leventecsapatok a járás 30 községéből kora reggeltől kezdve kocsin, lóháton és minden egyéb közlekedési eszközön érkeztek.

A járási leventeünnepséget reggel fél 9 órakor tábori mise vezette be. A katolikus leventék a SzTC pályán hallgattak szentmisét, a protestánsok istentisztelete a sóstói erdőben volt.

Az atletikai versenyek előmérkőzései már délután megkezdődtek, míg a döntő mérkőzések és egyéb ünnepségek délután 3 órától kezdve folytak le.

Lélekemelő látványt nyújtott a leventék felvonulása.

A felállítás után a »Hiszekegy«-et játszotta a hadiárva zenekar, majd katonazenés szabadgyakorlatot mutattak be, az ünnepség kiemelkedő száma a magyarruhás leány és fiu leventék magyar tánca, a Csór és Inotai leventék játéka és az Iredenta kép.

A díjkiosztást gróf Széchenyi Viktor főispán magasszárnyalású beszéde előzte meg, utána a Himnust énekelték el.

Az ünnepség fényes sikere Pokomándy Tivadar testnevelési felügyelő és lisznyai Damó Elemér tanácsnok érdeme.

A részletes eredmény a következő:

Csapatversenyek:

Fegyelméletességi vándordíjat nyert Lovasberény.

Az atletikai összpontozás eredménye: Sárpenetele 4 pontal.

4×100 m. staféta vándordíjat nyerte Sárpenetele.

Sulydobás vándordíját nyerte Pákozdi.

Magasugrás vándordíját nyerte Falubattyán.

Távolugrás vándordíját nyerte Sárpenetele.

Terepjátékok vándordíját nyerte Inota.

Egyéni versenyek:

60 m. síkfutás: 1 Molnár István Kisláng.

100 m. síkfutás: 1 Héj Ignác Lovasberény.

Magasugrás: 1 Gyenei János Sárpenetele.

Távolugrás: 1 Gyenei János Sárpenetele.

Sulydobás: 1 Simon J Kisláng.

100 m. síkfutás tornászlelképzettség részére:

1 Mancinger Ferenc Sárpenetele.

Diszkoszdobás: 1 Gyenei János Sárpenetele.

Magasugrás: tornászlelképzettség részére: 1 Kókai Imre Szabadbattyán.

Távolugrás: tornászlelképzettség részére: 1 Kléber József Sárpenetele.

Öreg leventék:

100 m. síkfutás: 1 Mészáros Sándor Inota.

Sulydobás: Mészáros István Inota.

Távolugrás: Mészáros István Inota.

HIREK.

— **Tanfelügyelői áthelyezés.** A vallás- és közokt. miniszter Fejérvármegye kir. tanfelügyelőség létszámát szaporította azzal, hogy Ruzsnyák Béla pestvármegyei c. kir. tanfelügyelőt Székesfehérvárra helyezte át.

— **Halálozás.** Molnár Andrásné, szül. Fok Anna 75 éves korában, boldog házasságának 52-ik évében Baróton (Háromszékv.) folyó évi augusztus hó 17-én, a halotti szentségek áhitatos felvétele után elhunyt. A jószívűségéről ismert, elhunyt matrónában Molnár Ferenc vármegyei kir. segéd-tanfelügyelő édes anyját gyászolja.

— **Kinevezés.** A vallás- és közokt. miniszter Hubay Arankát a baracsi, Nagy Máriát az igarvászöllőhegyi, Drávai Aladárt a sárszentágotai állami iskolához, Réner Lajost a hercegfalva-nagykarácsony-szöllőhegyi róm. kath. iskolához tanítónővé, illetőleg tanítónővé nevezte ki.

— **Helyettesi megbízás.** A vallás- és közokt. miniszter Árvay Jolánt a hercegfalva-daruhegyi, Herczógné Kovarcz Olgát és Belák Gizellát a martonvásári, Oláh Margitot a sárszentágotai, Alexi F. Bélát az igarvászöllőhegyi, Angyal Máriát a ráczkereszturi, Keller Irént a seregélyes-szöllőhegyi, Szajkó Rózát a baracskai és Husza Rezsőt az alsó-szentiváni állami elemi iskolánál helyettesítéssel bizta meg.

— **Választás.** A vértesszőlőhegyi róm. kath. iskolaszék Véber Antalt kántortanítónővé, a móri róm. kath. iskolaszék Hajós Vilmost, a pázmándi róm. kath. iskolaszék Krausz Gyulát, a czecei róm. kath. iskolaszék Kolbe Saroltát, az ercsi-sinatelepi róm. kath. iskolaszék Novákovich Annát, a vértesszőlőhegyi róm. kath. iskolaszék Prisztinger Károlyt, az ercsi-aggszentszépéteri róm. kath. iskolaszék Loiczly Lajost rendes tanítónővé, illetve tanítónővé választotta.

— **Igazgatói megbízás, illetőleg megerősítés.** A vallás- és közokt. miniszter Holly Lajos szolgaegyházai megbízott igazgató-tanítót megerősítette és Tóth Ignác kislángi áll. el. iskolai tanítót az igazgatói teendőik ellátásával bizta meg.

— **Áthelyezés.** Vitéz Gyutai István derecskei gazdasági szaktanítót a székesfehérvári önálló gazdasági iskolához, Müller Sándor kislángi áll. el. isk. igazgató-tanítót az érdufalui, Nagy Irma újpesti áll. el. iskolai tanítónőt a táci, Kovács Mária ráczkereszturi áll. el. iskolai tanítónőt a pusztazámori állami elemi iskolához és Blazsincsics Irma újpesti ovónőt a dunapentelei áll. ovodához helyezte át.

— **Beosztás.** A vallás- és közokt. miniszter Walter Gyula érdufalui áll. el. iskolai ig. tanítót az érdu áll. polgári iskolához és Tóth Miklós martonvásári áll. el. iskolai tanítót a pestújhelyi róm. kath. polgári iskolához szolgálatátételre osztotta be.

— **Megbízatus.** Tarkó Lajos dunapentelei áll. el. iskolai tanítót a vallás- és közokt. miniszter a biharvármegyei népműv. bizottság titkári teendőinek ellátásával bízta meg.

— **Nyugdíjazás.** A vallás- és közokt. miniszter Harbács Béla érdufalui áll., Kis István verebi róm. kath., Csekőné, Szabó Anna csákvári ref., Kasó Imre igari ref., Kotyó Endre herczegfalva-nagykarácsony-szöllőhegyi róm. kath. tanítót, illetve tanítónőt és Kovácsné Metzger Teréz ercsii közs. ovónőt nyugdíjazta.

— **Lemondás.** Pap Géza sárkereszturi és Török Miklós perkátai róm. kath. tanítók állásukról lemondtak.

— **Házasság.** Péter Imre és Cserna Julia ráczalmási, Kummer Imre és Kovács Mária pusztazámori, és Resch Imre és Domonkos Rózsi sóskuti áll. el. iskolai tanító, illetve tanítónő házasságot kötöttek.

— **Leventeverseny Vajtán.** Vajtai levente egyesület szeptember 25-én nagyon szépen sikerült levente ünnepélyt rendezett. Dél előtt 10 órakor tábori mise volt a gyakorlótéren, melyre a község apraja-nagyja megjelent. Délben ebédet látta vendégül a szomszédos Németkér, Czece, Kistápe leventéit. Délután 2 órakor kezdődött a verseny díszfelvonulással a németkéri fuvós zenekar kíséretével. Ekkorra beérkezett a bikácsi levente csapat is teljes számban. A leventeversenyt azt lehet mondani a falu egész lakossága nézte végig. De érdemes is volt végig nézni. A leventék szebbnél szebb gyakorlatokkal gyönyörködtették a közönséget, akiknek soraiban ott volt gróf Zichy Aladár egész családjával, Wenkheim Antal gróf családjával és Ábrahám Géza járási testnevelési felügyelő, Molnár István plébános a levente egyesület elnöke, a falu intelligenciája és a község előljárósága. A verseny alatt a németkéri fuvós zenekar szórakoztatta a közönséget. A Himnusz eléneklése után gróf Zichy Aladár buzdító beszédet intézett az ifjakhoz, majd a győztes leventéknek kiosztotta a díjakat: 6 drb. ezüst, 10 nagy bronz és 6 kis bronz érmet, valamint egy ezüst stopper órát, az ő különleges ajándékát, melyet a sáregresi levente csapat nyert el fegyelmezett formájáért. A versenynek szép napos idő kedvezett. A verseny után a községi előljáróság hálás köszönetét fejezte ki vitéz Rács Mihály és Sándor Kálmán oktatóknak, akik fáradságot nem kímélve, minden erejüket a verseny sikerére áldozták.

— **Arcképes igazolványok** Pete műterem Várkörut 29/a. szám alatt lévő fényképészeti műteremben a legjutányosabban, 3 drb. 2 pengő, eszközöltnék.

HIRDETÉSEKET

felvesz a kiadóhivatal
SZÉKESFEHÉRVÁR, VÁRMEGYEHÁZA.

Hivatalos rész.

Fejérvármegye és Székesfehérvár szab. kir. város kir. tanfelügyelőjétől.

4221/1927. szám.

Fejérvármegye valamennyi állami, községi, hitfelekezeti, társulati, magán iskola gondnokságának, illetve iskolaszékének és igazgató illetve vezető tanítóinak valamint törzskönyv-vezetőknek!

Felkérem, hogy a felügyelete alatt álló elemi iskola 1927/28. tanévi benépesedési adatait folyó évi október hó 15-ig a 130700/1922. számú rendeletben közölt 15 számú mintán a benépesedést s egyidejűleg a 17-es számú mintán a törzskönyvi kimutatást pontosan kitöltve hivatalomnak minden további sürgetés bevárása nélkül megküldeni sziveskedjék.

Egyben kérem az ujonnan épült vagy kibővített egyes tantermek méreteit, — illetve alapterületét négyzetméterekben kifejezve, — külön-külön feltüntető kimutatást szerkeszteni s ugyancsak az ujonnan épült tanítói lakásokra vonatkozó adatokat egybeállítva egyidejűleg hivatalomhoz eljuttatni sziveskedjék.

Az ügy sürgős voltára való tekintettel hangsúlyozottan kérem az iskolai gondnokságokat és iskolaszékeket, hogy a kimutatásokat szabályszerűen kitöltve a megjelölt határidőig annál is inkább terjesszék be, mert a késedelmes adatszolgáltató iskolák tanerőivel szemben kénytelen leszek a legszigorban eljárni.

Székesfehérvár, 1927. szeptember 26.

Nevelős Lajos s. k.,
várm. kir. tanfelügyelő.

A Felsődunántuli Mezőgazdasági Kamara igazgatósága.
Győr, Bissinger park 32.

11.716/927.—IX. 20. S/É.

Tárgy: Kulturmérnöki hivatalok műszaki személyzetének szaporítása.

A Felsődunántuli Mezőgazdasági Kamara felterjesztésében arra kérte a m. kir. földmivelésügyi minisztert, hogy a kulturmérnöki hivatalok műszaki személyzetének létszámát szaporítsa, mert azok a mai lecsökkentett látszám mellett a rájuk váró nagy feladatokat elvégezni nem tudják. A miniszter f. évi 11044. számú rendeletével arról értesítette a Kamarát, hogy a vizügyi műszaki személyzet létszámának szaporítását indokoltnak találva, annak érdekében a szükséges lépéseket megtette. A pénzügyminiszter nem zárkozik el az elől, hogy ez a kérdés az 1928/29. költségvetés tárgyalása során elbírálás tár-

gyává tétessék és így minden remény megvan, hogy a jövő év folyamán a kulturmérnöki hivatalok műszaki személyzetét oly mérvben fogják kiegészíteni, hogy a vízlecsapolási munkálatok ellátása hátrányt ne szenvedjen. A gazdák a legnagyobb örömmel veszik tudomásul a földművelésügyi kormány értékesítését. Óriási nemzetgazdasági érdek vizes területeink lecsapolása és termővé tétele; a szikes területek megjavításánál is nagyobb jelentőségű, mert

itt a természettől különben jó minőségű földek termővé tételéről van szó.

Győr, 1927. szeptember 20.

A Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara igazgatósága.

Kiadja a Fejérvármegyei Népművelési Bizottság és Testnevelési Bizottság.

VADÁSZ URAK FIGYELMÉBE!

A földművelésügyi miniszter ur kiadott hivatalos jelentése szerint vadállományunk ezidén öröndetesen megsaporodott. Azonban hiába van sok vad, ha nincs jó fegyvere és jó tölténye. Ha tehát azt akarja, hogy vadászata eredményes legyen, akkor

az összes vadászati szükségletét

FÁBIÁN FERENC

közismert fegyver és lőszer üzletében szerezz be.

SZÉKESFEHÉRVÁR, ISKOLA-UTCA.

TELEFON: 207.

Székesfehérváron

a „Magyar Király” szálloda

étterme, bor és sörcsarnoka 1927. április 1-én teljesen modernül átalakítva megnyilik.

Kitűnő magyar és francia konyha. Elsőrendű fajborok és Dréher-sör kapható. — Szíves pártfogást kér

Tosch Károly és Fia

Magyar Király szálloda, étterem és kávéház tulajdonosai.

Hirdetéseket

jutányos áron
felvesz a kiadóhivatal

Székesfehérvár,
Uármegyháza.

KITÜNTETVE ÁRANYÉREMMEEL.

Maizer István

elsőrangu kelmefestő
és vegytisztító telepének

főgyűjtő-helye

SZÉKESFEHÉRVÁR,
NÁDOR-UTCA.

PLISSÉ GOUURE!

VARGA JÁNOS

temetkezési vállalata
Székesfehérvár, Széchenyi-u. 61.

Vállalja

temetések rendezését
a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig.
Egyesületeknek és jóléti intézmé-
nyeknek kedvezményeket nyújt. —

Lelkiismeretes kiszolgálás!

Keresztények! Magyarok!

Aki szereti fáját, lelkesül nemzetéért,
az nem biztosíthat máshol, csak

AZ ELSŐ KERESZTÉNY BIZTOSÍTÓ INTÉZETNÉL

Székesfehérvár, Szögyény-Marich-utca 1.

Ez az intézet szintiszta magyar és keresztény s így mindenki, aki támogatja, keresztényi és hazafias kötelességet teljesít.

Biztosításai a legelőnyösebbek, kártérítése gyors, méltányos és pontos. Feleinek igényeit a legmesszebbmenően elégíti ki.

Foglalkozik: tűz-, betörés-, jég- és népbiztosítással.

Hazafiasan gondolkodó jegyző, lelkész és tanító urak kéretnek az intézet minden alkalommal való támogatására.

Bármilyen felvilágosítást készséggel ad az

ELSŐ KERESZTÉNY BIZTOSÍTÓ INTÉZET

Székesfehérvár, Szögyény-Marich-utca 1.